

PARA HABER

İDRİZ ÇOKAL
idriz.cokal@paradergi.com.tr

Ne varsa **sanayide** var!..

*Türkiye ekonomisinin büyümesine en önemli katkı imalat **sanayisinden** geldi. Sonuçlar 2021 için de umut oldu. **Sanayiciler**, bu yıl büyümede sıçrama olmasını bekliyor. İş dünyası yüzde 5'in üzerinde büyüme öngörüyor...*

KÜRESEL büyüme rakamlarının eksilerde olduğu 2020 yılında Türkiye ekonomisi pozitif ayrıştı. Yüzde 1.8 büyümenin motoru imalat **sanayi** ve ihracat oldu. Büyüme ile ilgili detaylı bilgilere makro sayfalarımızda tabloları ile yer veriliyor. Biz de burada büyümenin lokomotifleri olan sektörlerin temsilcileri, **sanayiciler** ve işinsanlarından görüşler aldık. İş insanları büyümede ana etkenin imalat **sanayisi** olmasından oldukça umutlular. İmalat **sanayisindeki** bu hareketlilik 2021 büyüme hedefleri için de umut verici.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, 2021 ve sonrasında büyümenin sürdürülebilir olması için var güçleriyle çalışmalarını söylüyor. Büyüme rakamları için Twitter he-

Rifat Hisarcıklıoğlu

sabından bir açıklama yapan Hisarcıklıoğlu, "G-20'de Çin'den sonra ikinci sıradayız. 2021 ve sonrasında büyümenin sürdürülebilir olması için de var gücümüzle çalışacağız. Kapalı işyerlerinin açılmasına yönelik müjdelere de iş dünyasının umutlarını artıracaktır" diyor.

SANAYİNİN BAŞARI HİKAYESİ

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** da yaptığı açıklamada, "Covid-19 nedeniyle son derece zorlu ekonomik faaliyet koşullarından geçtiğimiz bir yıl olan 2020'de ülkemizin büyüme performansının, beklentilerin aksine pozitif bantta gerçekleşmiş olması çok değerli. Bu büyümede dikkat çekmek istediğim nokta, **sanayimizdeki** büyümenin, Türkiye büyümesinden de öte bir başarı hikayesi olduğu gerçeğidir" diyor. Büyümeyle en güçlü desteği imalat

sanayinin vermesinden gurur duyduklarını belirten Bahçıvan, "**Sanayimizin** bu performansına, en zorlu ekonomik koşullarda bile ülke ekonomisinin en değerli teminatı ve omurgası olduğunun bir göstergesi olarak bakmalıyız" diyor.

Sanayinin performansını dünyaya örnek olacak bir başarı hikayesi olarak yorumlayan **ISO Başkanı**, "Türkiye **sanayisi**, pandemi koşullarının yaşamımızda ve çalışma koşullarında yarattığı bütün zorlu koşullara rağmen, başta çalışanlarıyla ve yöneticileriyle olmak üzere iş ve tedarik ortaklarıyla dünyaya örnek olacak bir başarı hikayesi yazdı. **Sanayimiz** bu başarısıyla bundan önce olduğu gibi, zorlu koşulların üstesinden gelme yeteneğini ve deneyimini değerlendire-

Abdurrahman Kaan

Nail OLPAK / Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı

"Bu yıl sıçrama bekliyoruz"

2020'de GSYH bileşenleri açısından en hızlı artış yatırımlar tarafında yaşandı ve yatırımlar yüzde 6.5 büyüdü. Yatırımların büyümesi, tarım ve **sanayi** sektöründe büyüme son derece önemli ve sevindirici. Makine ve teçhizat yatırımlarında 2020'de yıllık büyüme yüzde 21'i aştı. 2020'nin son çeyreğinde ise makine ve teçhizat yatırımları bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 38.7 arttı. Makine ve teçhizat yatırım harcamaları yıllık artışı yüzde 38.7 ile son 9.5 yılın en yüksek seviyesinde kaydedildi ve gelecek dönem üretim

faaliyetleri için pozitif sinyal verdi. Elbette her şey toz pembe değil. Küçük esnaf ve hizmetler sektörü başta olmak üzere, turizm, eğitim, ulaşım, lojistik ve inşaat sektöründe sorunlar var. dengeli iç talep ve güçlü dış talep katkısıyla büyümenin 2021'de iyi bir sıçrama yapması bekleniyor. Olağanüstü bir gelişme yaşanmazsa 2021'de büyüme yüzde 5'in üstünde olabilir."

Erdal BAHÇIVAN / İstanbul Sanayi Odası Başkanı

"Yapısal desteklerle taçlandıralım"

Gerek 2021, gerekse önümüzdeki yıllarda, sanayinin bu başarısını sürdürülebilir kılmamız. Sanayimizin rekabet gücünü artırmak, teknolojik yapısını güçlendirmek, yeni yatırımların önünü açmak ve yeni pazarlar elde etmek için bu başarının sürdürülebilir kılınması ülkemizin geleceği için hayatidir. Bu başarıyı istikrarlı bir neticeye kavuşturmaya çalışırken, başarının başta finans, maliye, hukuk, vergi

ve eğitim politikaları olmak üzere yapısal desteklerle taçlandırılması temel argümanımız olmalı. Ekonomik büyümemizde daha çok katma değer yaratan sanayi kaynaklı nitelikli büyümeyi, önümüzdeki yıllarda ancak bu şekilde kalıcı ve sürdürülebilir hale getirebiliriz."

rek Türkiye ekonomisinin 2020'yi pozitif kapatmasına güç veren, destek veren bir onuru elde etmiştir" diyor.

GELECEK TALEBE HAZIRLIK

MÜSIAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan da büyüme rakamlarını takdir şayan bir performans olarak değerlendirdi. Büyümenin devamı için ekonomik aktivitedeki canlılığın önemine dikkat çeken Kaan, "Büyüme performansımızın sürdürülebilir bir niteliğe kavuşabilmesi için önümüzde uzun ve zorlu bir yol var. Covid-19'la mücadeleyi dikkatli bir biçimde sürdürerek, ekonomik aktivitedeki canlılığı muhafaza etmeliyiz. İhracata yönelik imalata mutlaka ağırlık vermeliyiz" diyor.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç ise, "Büyümede lokomotif, imalat sanayii oldu. Koronavirüs yılında ekonomisi diri çıkan ülke olmak ne kolay ne de azımsanacak bir başarıdır" diyor. Türkiye'nin 2020'de Çin'le birlikte G-20 ülkeleri içinde büyüyen iki ülkeden biri olduğunu altını çizen Avdagiç, "İmalat sanayi ürünlerine tüm dünyada artan talebi Türk iş dünyası iyi değerlendirdi. Süreç gösterdi ki özel sektörümüz Türkiye için çok önemli. Özel sektörün ayakta kalması, Türkiye'nin ayakta kalması demektir" diyor. Hem yıllık hem

çeyreklik bazda en yüksek artışın makine ve teçhizat yatırımlarında yaşanmasının, gelecek için umut verdiğini aktaran Avdagiç, bunun gelecekteki talebe hazırlık yapıldığını, ihracat kapasitesinin de artacağına işaret etti.

KALİTELİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME

Büyümenin en büyük itici gücü hiç kuşkusuz ihracat. Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi büyüme ile ilgili yaptığı değerlendirmede özellikle ihracatın katkısını vurguladı. Eskinazi, "IMF, Türkiye ekonomisinin 2021'de yüzde 6 oranında büyümesini öngörüyor. Bütün gelişmiş ülke ekonomileri resesyon gerçeğiyle yüz yüze gelirken Türkiye'yle ilgili pozitif büyüme beklentisinde ihracat sektörünün payı büyük. Büyüme rakamlarının en büyük itici gücü ve destekçisi ihracat oldu" diyor. Eskinazi, pandemi döneminde alınan tedbirler ve desteklerin de büyümede etkisi olduğunu vurgularken, özel sektörün ticarete geliştirdiği yeni yöntemler ve dijitalleşme hamlelerinin de önemine dikkat çekiyor ve "Hedefimiz yüksek hızlı büyüme değil, yüksek kaliteli sürdürülebilir bir ekonomik büyüme" diyor.

"YUKARI SEYİR DEVAM EDECEK"
Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk

Selçuk Öztürk

Öztürk de yaptığı değerlendirmede, "2020'de Türkiye'nin pozitif büyüme kayd eden sayılı ülkeler arasında yer aldığını belirterek, "OECD ülkeleri arasında ilk, G-20 ülkeleri arasında ikinci sıradayız.

Sanayi üretiminde ikinci yarıda başlayan artış büyümenin en önemli girisini oluşturdu" diyor.

Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi İş İnsanları Derneği (DOSABİAD) Başkanı Nilüfer Çevikel de yaptığı değerlendirmede, "İhracat desteklerinin artarak devam etmesi, üretim üzerindeki maliyetlerin hafifletilmesi, bu hafta beklenen reformların açıklanması ile yukarı seyir artarak devam edecektir" dedi. Çevikel, büyüme oranlarının ekonomistlerin beklentilerinin altında olsa da sanayiciler olarak yeni desteklerle rakamların yukarıya taşınacağına inancının tam olduğunu söylüyor.

Nilüfer Çevikel

Şekib AVDAGIÇ / İstanbul Ticaret Odası Başkanı

"Normalleşme bize iyi geliyor"

Geçen yılın dördüncü çeyreğindeki yüzde 5.9'luk yüksek büyüme çok değerli. Faizlerin yükselmeye başladığı, salgın tedbirlerinin sıklaştığı bir dönemde Türkiye üretimden vazgeçmedi. İmalatçılarımız var güçleriyle fedakarca çalıştı. Perakendecilerimiz hizmet vermeye devam etti. İş insanlarımız ve girişimcilerimiz hızla duruma uyum göstererek e-ticarete de dünyadaki en hızlı büyümelerden birine imza attılar. Öte yandan bin 219 ürünün daha öncelikli

yatırım listesine alınmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Düzenleme önümüzdeki dönemde yatırım şevkini artıracaktır. Bu büyüme rakamını yakalayan iş dünyamızın konsantrasyonu aynen devam etmeli. Yatırım ve üretim maliyetini doğrudan etkileyen kredi maliyetlerini makul seviyede tutmalıyız. Normalleşme bize iyi geliyor.

